

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre..... 16 kor.
 Negyedévre..... 4 «
 Helyben háshoz kordva:
 Egész évre..... 20 kor.
 Negyedévre..... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre..... 24 kor.
 Negyedévre..... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hűtő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség közlatait visszaadása
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 9.

A bosnyák kérdéshez.

(P.) El nem vitatható igazság, hogy Bosznia és Hercegovina bekebelezése és az ehhez a történelmi tényhez tartozó következmények az egész vonalon a nemzetpolitika érvényesülését jelentik. Ennek igazolására a következőket soroljuk föl:

Közvetlen tény, hogy a magyar közvélemény, nevezetesen pedig az uralmon lévő koalíciós pártok nagy többsége, évek óta erősen követelte, hogy Bosznia és Hercegovina lakossága is részesítessék azokban az emberi jogokban, melyeket az alkotmányos élet biztosít az állam polgárainak. Komoly akadályát képezte azonban e humánus és korszerű kívánság megvalósításának két figyelemre méltó szempont. Az egyik az volt, hogy a nevezett tartományok jogilag még mindig Törökországhoz tartoztak; államjogi képtelenség volt tehát, hogy idegen szuverenitás alatt álló népek adjunk állandó alkotmányt. Másfelől pedig, ha ezen a fontos formai nehézségen túl tettük volna is magunkat, nem tévesztettük szem elől azt a nemzetközi szempontot, hogy Törökország abszolút kormányforma alatt állott; ezen szomszédos állam amugy is zilált belső viszonyaira zavaró visszahatással lehetett volna tehát az a látvány, hogy a szultán azon alattvalói, akiket jó sorsuk a mi kormányzatunk alá helyezett, alkotmányos jogokat élveznek, míg az anyaországban élő többi török alattvaló az abszolútizmus járma alatt nyög. Ez nagy komplikációkat szülhetett volna Törökországban; már pedig az ottomán birodalom békéjének megzavarásáért nem vehettük magunkra az odiumot.

Egyszerre megváltozott azonban a helyzet, amikor Törökország hirtelen alkotmányos állammá alakult át. Ez a körülmény rögtön elemésztette azokat az aggodalmakat, hogy a Boszniának és Hercegovinának adandó alkotmány Törökország belső békéjét irritálhatná. De annál inkább előtérbe nyomult a szuverenitásból származó nehézség. Mert a török alkotmány proklamálása folytán az a ferde és lehetetlen államjogi helyzet állott elő, hogy Bosznia és Hercegovina lakosságának, a formai jog szerint, képviselőket lehetett volna küldenie a török parlamentbe. Még növelte a komplikációt az is, hogy a nagy szerb propaganda, felhasználva a megszállott tartományok bizonytalan közjogi helyzetét, vakmerő aknamunkát folytatott a boszniai és

a hercegovinai lakosság állandó igazgatósára.

Elérkezett tehát a tizenkettedik óra, hogy az ugynevezett bosnyák kérdés gyökeresen megoldassék. A megoldás pedig semmiesetre sem lehetett az, hogy ezeket a tartományokat egyszerűen visszaadjuk Törökországnak; mert hiszen azok a politikai és stratégiai szempontok, amelyek harminc évvel ezelőtt az okkupációt szükségessé tették, ma még fokozottabb mértékben fentállanak. Azonkívül pedig a megszállás már eredetileg sem volt ideiglenes rendszabály; hiszen, ha ilyen lett volna, bizonyára nem fektetünk volna bele e tartományok kulturális és gazdasági fejlődésébe oly rengeteg pénzt. Parancsolólag jelentkezett tehát az államjogi helyzet rendezésének azon módja, hogy a tartományokat végleg bekebelezetteknek nyilvánítsuk.

A proklamáció, mely ezt ünnepélyesen tudtára adja a világnak, egyszerűen azt az intézkedést is tartalmazza, hogy a bekebelezett tartományok egyidejűleg az alkotmányos berendezkedés áldásaiban is részesíttessenek. E szerint az ide vonatkozó magyar álláspont végre diadalmaskodott.

Együttal célját érte a magyar politika egy másik ponton is. Amint mindenki előtt ismeretes ugyanis, Magyarország közvéleménye mindenkor erősen ellenezett minden hódítási és terjeszkedési politikát a Balkánon; éppen azért bizalmatlansággal nézte még azt is, hogy hadseregünk csapatai a novibazári szandzsákokat megszállva tartották, mert ebben az intézkedésben a további balkáni hódítás gondolatát véltük lappangani. Nos, ennek a föltevésnek is véget vetett az a fejedelmi parancs, hogy a csapatok vonuljanak ki Novibazárból; ami kézzelfogható bizonyítéka annak, hogy e részben a magyar politika álláspontját az uralkodó is magáévá tette.

Nunc venio ad fortissimum. A harmadik és legfőbb követelése az volt a magyar politikának, hogy a szóbanforgó tartományok államjogi helyzete a magyar történelmi jog alapján rendeztessék; magyarán mondva, hogy Bosznia és Hercegovina ősi jogon a magyar koronához csatoltassék vissza, amint azt valamennyi királyi hitlevél, azok között a királyunk által 1867-ben kiadott hitlevél is, kifejezetten megígéri. Hát e részben még végleges intézkedés nincs ugyan, de kétségtelen érvényesülését jelenti a magyar álláspontnak a proklamáció azon passzusa, mely szerint a király a maga szuverenitását és királyi háza jogát azokra az ősi kötelekekre alapítja, amelyek ősi elődei a magyar trónon ezen orszá-

gokhoz fűzték. Ebben a kijelentésben nemcsak újmutatás foglaltatik a végleges megoldásra, hanem az egyenesen preokkupálását képezi annak, hogy a hovatarozandóság kérdése szükségképpen a magyar korona jogán dönthető el.

Hogy végleges megoldás ebben az irányban ezúttal még nem történt, annak részint törvényes, részint célszerűségi okai vannak. A törvényes okot tudvalevőleg az okkupációról rendelkező 1880. évi VI. törvénycikk képezi, mely azt rendel, hogy: «minden változtatásához azon viszonyoknak, melyben ezen (okkupált) tartományok jelenleg a monarchiához állanak, a monarchia két állama törvényhozásának együttes jóváhagyása szükséges.» A bekebelezéshez tehát Ausztria hozzájárulási jogát törvény biztosítja.

Am ha nem volna is erre törvény, a célszerűség akkor is arra vallna, hogy a szövetséges Ausztriával békés tárgyalás útján rendezzük a bekebelezés kérdését. Mert hiszen tiszta igazság, hogy a berlini szerződés, melynek alapján Boszniát és Hercegovinát okkupáltuk, nem csupán nekünk, hanem Magyarországnak és Ausztriának együttesen adott mandátumot a megszállásra, s az okkupáció összes költségeit — beleértve nemcsak a hadi, hanem a kulturális kiadásokat és a harminc éven át tett befektetéseket — Ausztria is viselte, még pedig a kvóta arányában, vagyis körülbelül $\frac{2}{3}$ részben. A király által is elismert és hangoztatott történelmi jog tehát nekünk biztosítja ugyan a nevezett tartományokat, de azért Ausztriát még sem lehet azokból csakugy rövid úton kismenni.

Szorosan véve, ma ugyan még nem aktuális kérdés, hogy mit fogunk csinálni a szóbanforgó tartományokkal, ha majd forma szerint is Szent István koronájához csatoltatnak; mindazonáltal nem árt itt röviden ezt is érinteni, miután már is aggodalmak támadnak, hogy mi lesz a magyar hegemoniával, ha parlamentünkben a szláv elem és egyáltalában a nemzetiségi elem megerősödik?

No hát ebben a tekintetben biztos prespekturát nem tárhatunk ugyan föl, de a történelmi előzmények mindenesetre némi utmutatást adnak. Abban az időben ugyanis, amikor a szóbanforgó tartományok Magyarországhoz tartoztak, nem képeztek sem »társországokat«, sem »kapcsolt részeket«, hanem egyszerűen Magyarországnak »alárendelt« tartományok voltak, ahol nem meghatározott jogrend szerint kormányoztunk. Némelykor volt bosnyák vajda, volt egy vagy több bosnyák bán, akik némelykor megjelentek főrendeink között, némelykor nem kaptak oda meghívást; egyszóval alattvalóink

voltak, de alkotmányos életünknek integráns részei nem voltak.

Annak idejében egészen fölünk fog tehát függni, hogy milyen alkotmányos szervezetet adunk ezeknek a tartományoknak. Erre nézve is nyitva hagyja a kaput a bekelezési kimondó proklamáció, midőn mindössze annyit mond, hogy a király a maga szuverénitását ama területeken életbe lépteti, vagyis e tartományokat királyi felségének aláveti. Ez a finom distinkció kiválóan dicséri a magyar kormány bölcs óvatosságát, mellyel a közjogi kérdés rendezésének egészen szabad teret biztosított.

Nagyban és egészben nemcsak megelégedhetünk tehát a történetekkel, hanem a jövőre való tekintetből szerencsét kívánhatunk magunknak, hogy kormányunk ezt a fontos kérdést ilyen hazafias hűséggel és államférfiúi zseniálitással kezelte.

A vezérkari főnök és a hadügyminiszter. Hötzendorfi Conrad Ferenc altábornagy, a vezérkar főnöke tegnap este 7 órakor Budapestre érkezett. Conrad altábornagy a mai délelőtt folyamán báró *Schönaich* tábornagy közös hadügyminiszterrel hosszabb tanácskozást folytatott. A vezérkar főnöke ma délután fél három órakor ismét visszautazik Bécsbe. Conrad altábornagy, a vezérkar főnöke ma délelőtt látogatást tett báró *Aehrenthal* közös külügyminiszternél, akit később gróf Montecuccoli tengernagy, tengerészeti parancsnok is meglátogatott.

Akoio egy délszláv állam megalakítására. A magyar politikai körökben a legnagyobb felháborodást kelti a horvát és a többi délszláv delegátusok magatartása, akik a Bosznia

annexiója által teremtett új helyzetet arra akarják kihasználni, hogy a zavarosban halászhasznanak. A horvát és az osztrák délszláv delegátusok tegnap egész éjfélig tanácskoztak együtt, sőt a konferenciákat ma is folytatták. Ezek a horvát, illetve délszláv politikusok elhatározták, hogy Bosznia és Hercegovina Horvátországhoz csatoltassék és hogy ezen horvát királyságba egyidejűleg Dalmácia is bekebeleztessek.

Elhatározták ezek a delegátusok azt is, hogy felhívást intéznek Bosznia és Hercegovina lakosságához, hogy tüntetéseket rendezzenek mindenütt abból a célból, hogy a horvát királyság helyreállítsák. Ennek előérére a mai napon érintkezésbe léptek a most Budapesten időző bosnyák küldöttségekkel, amelyeknek tagjaival hosszabb tanácskozásokat folytattak.

Az egész akciónak az a célja, hogy a dualisztikus monarchiát triálisztikus monarchiává változtassák át, amelyben azután a szláv elemnek domináló szerep jutna.

Szóval, a nagy-horvát állam eszméje ismét föltámadt és a délszlávok a mostani pillanatot tartják a legalkalmasabbnak álmaik megvalósítására. Természetesen reánk, magyarokra nézve ez az akció nem lehet közömbös. Nekünk minden ilyen tendencia ellen erélyesen védekezünk kell, mert egy délszláv állam megalakítása, vagyis a dualisztikus monarchiának trializmussá való átváltoztatása szükségképpen gyengíteni Magyarországot helyzetét.

A karlócai kongresszus. Karlócán a kongresszus még mindég tart. Tegnap Bogdanovits beszédet mondott, melyben a jövő teendőiről nyilatkozott. A papság dotációját valamint nyugdíj intézményét is szóvá tette. Az utóbbit jövedelméhez képest segíelyezni fogja.

Bosznia és a birodalmi egység.

Az osztrák delegáció tegnap délelőtt tíz órakor kezdte a külügyi expozé tárgyalását. A külügyi bizottságban, amelyiknek a külpolitikai kérdésekben való botorkálása eddig valósággal móka volt, ma meglátszott, hogy tudja, miképpen térdig mászkál az aktualitásban. Zsuffolt ülésterem, melyben ott voltak az összes közös miniszterek, Aehrenthal, Schönaich, Burian, Montecuccoli tengerészeti parancsnok, báró Beck osztrák miniszterelnök is. S a felszólalásokat nagy csendben hallgatták.

Élénk volt az osztrák ház folyosó élete is. Természetesen a szerb háborús készülődéseket tárgyalták, de ma már sokkal kevesebb idegességgel, mint tegnap.

— Minden csuda három napig tart! — mondta munkástársunknak a külügyminisztérium egyik legelőkelőbb tisztviselője. S most vagyunk a — negyediken . . .

Ez általában a szerb banda-bandázásról a vélemény. De azért megelégedéssel vették tudomásul, hogy a Száván levő két monitort is mobilizálták.

Az ülés első szónoka a keresztényszociálista Axmann volt, aki hangsúlyozta, hogy pártja lelkesedéssel veszi tudomásul az annexió tényét.

— A császárnak ezért az államtényért — mondta a szónok — hálánkat fejezzük ki. Ez a szerencse nemcsak Bosznia népe számára volt megváltó cselekedet, de a monarchia egész lakosságára. A keresztényszociálisták ezt a fontos és történelmi eseményt a birodalmi egység nagy gondolata elismerésének szükségessége gyanánt tekintik s pártom nevében bejelentem, hogy a kormánynak e tekintetben készséges támogatására állunk.

A keresztény szociálistáknak tehát ebből a szempontból fontos az annexió. Axmann azt

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy pecches ember.

Irtá: Székely Gyula (Julius).

Fantáziája élénken működött. Ragyogó vonásokkal ékesíté föl magának azt a pillanatot, mikor őt ez az enivaló teremtség fogadja hivatalból hazajöve; mikor télen a duruzsoló kályha lágy melódiája és a párolgó thea mellett a félhomályos szobában együtt fogják tölteni a hosszú estéket, míg kívülről a szél kétségbeejtő játéka fogja kiegészíteni a helyzetet. Meg fognak borzadni. Minő édes borzadás lesz az! És közelebb húzódnak majd egymáshoz simulva. Oltalmat keresve bujnak össze a külső félelmes hangok elül. Micsoda pompás fészek lesz! Végre a sok viharos nap után békére, nyugalomra talál ő is egy szelid angyal oldalán . . .

Az ember a képzeletében boldog . . . Annaira beleélte magát gondolataiba, hogy alig vette észre, mikor a leány eltűnt előle egy földszintes ház kapujában.

A kapuig ment, hogy jól megjegyezze magának a házat. És segítségére jött a véletlen. A kapun fehér cédula volt kiszegve »Butorozott szoba kiadó« felirással. Örömeben felkiáltani szeretett volna. Megvan! Kiveszi a

szobát. Ugy sem szereti jelenlegi lakását. Így aztán könnyebben történhetik az ismerkedés . . .

Visszafordult. Majd estére eljön ismét, mikor a madarat is fészken találja. Jókedvvel, ki biztos a dolgában, ment ebédelni, mesés étvágygyal ette végig az egész étlapot. De az izgalom is erőt vett rajta. Ez azonban jótékonyan hatott rá: örömben, gyönyörben ringatta. Majd nyugtalanság és türelmetlenség fogta el. Nem volt maradása. Ment, ment, kergették, üzték belülről. Behörpintette a feketét. Talált. Gazdag borralalót hagyott a pincérnek, aki 45 fokos szög alatti hajlongások közt adta fel a felöltőt s néhányszor le »nagyságosurazta«. Végre künn volt a szabadban. Kóválygott a feje a sok gondolkozástól. Mikor az ember nem tud mit csinálni, cigarettára gyujt. Hát rágyujtott. Finoman, lassan eresztette a füstkarikákat. Céltalan utja butorkereskedés előtt vitte el. A kirakaton keresztül belátta az egész üzletet. Három szoba berendezést tervezett el magában. Különösen egy zöld plüss garnitur vonta magára figyelmét. Azt is megveszi. Hadd örüljön neki a kicsike . . .

Egy arrahaladó bérkocsisnak intett. Összevisszakocsikáztatta magát a városba. A feje zajgott, majd szétrepedt. Azt hitte lecsendesül, lecsillapodik, ha nagyobb zajba, forrásba kerül . . .

Fél három körül ismét felérett a hivatalba. De türelmetlenségével nem birt. Nyugtalansága fokozódott. Az óráját nézte egyre. Ólomszárnyakon haladt az idő: lassan. Szám-talanszor való óranézés után végre eltelt a hivatalos óra . . .

Lemenőben volt a nap, mikor megint az utcára ért és hűvössé vált az idő. Nem érezte ő ezt. Vágytól eltelve sietett a cél felé. Beesteledett. Kigyultak a villamos lángok mindenfelé. Majd az jutott eszébe, hogy bizonyára furcsának, különösnek fogják találni az ilyenkor való szoba keresést s megmosolyogta önmagát. De a hivattal fog mentegetődni, melytől más-kor nem ér rá.

Az utcaajtó zárva volt. Csengetett. A kapunyitótól kérdezősködött a kiadó szoba holléte felől. Megkapván a kívánt felvilágosítást, a várakozástól felcsigázva kopogtatott.

Kellemes női hang hallatszott:

— Szabad.

Belépvén a petróleum lámpa által gyengén világított, szerény butorzatú, de tiszta szobába. hátán kellemes borzalom futott végig. A leány állt előtte, ki egész nap lefoglalta agyának minden gondolatát. Meglepetésében nem jött szó ajakára. Tehát a véletlen annyira kedvezett, hogy éppen náluk volt a kiadó szoba.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váládékok, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájcs)

„Roche“

Kapható orvosai rendelésre a gyógyszerártervezésben. — Ára övegenként 4.— koronás.

hogy e célra 60,000 korona költségbe akarja a főmérnök vinni a várost.

Azt elismerték, hogy inspekciónak szolgálat a város legbecesebb művenél kell, de ezt olcsóbban is meg lehet oldani.

A közgyűlés dr. Adorján Emil indítványára a kérdést levette a napirendről s utasította a tanácsot, hogy bérelt helyiségről gondoskodjék az inspekciónak szolgálat ellátásáról, de egyúttal vegye fontolóra, hogy nem lehetne-e a vízvezeték őrségi szolgálatát a város nagy kiterjedésére tekintettel deszantralizálni.

A közgyűlésre kiűzött többi tárgyat a tanács jelenléte alapján elfogadta a törvényhatóság.

Nyomban hitelesítették a jegyzőkönyvet s ezzel a két napos közgyűlés véget ért.

Szociálista tüntetések.

Küzdenek a szociálisták a pluralis választójog ellen minden képpen s éppen ezzel a rabiátus demonstrációval bizonyítják be inkább azt, hogy még nem értek meg arra, hogy beleszóljanak az ország ügyeibe.

Pesten mint irtuk, nagyszabású tüntetéseket rendeznek. Revolverrel támadják a rendőrséget és oly dolgokat visznek véghez, mi igazán több a soknál. Boda Dezső budapesti főkapitány a következőképp nyilatkozik a tüntetések okairól:

A szociáldemokraták — mondja — visszaéltek a türelmünkkel. Azt hittük, ha szabadjára engedem őket, kitombolják magukat. Azonban az ellenkezőt tapasztalom. Már nyíltan fegyveres ellentállásra lázitanak. Revolvereket, vasbotokat osztanak szét. A rendőrséget, a képviselőházat, a polgárságot, a kormányt meg akarják félemlíteni, hogy így pressziót gyakoroljanak a választójogi törvény meghozására. — Azonban csalódnai fognak. Ismerjük a felbujtókat és ha csak egyetlen revolverlövés dördül el, ezek az emberek gyilkosság büntetésére való felbujtás miatt ide és a törvény elé fognak kerülni.

Ez az üzenet kiment a felbujtókhöz, akik közül egy, kit a rendőrség fővezérnek tart, erre Budapestről elutazott, a detektívek szerint megszökött.

Teljes határozottsággal állítják a főkapitányságon, hogy az egész utcai hajsza a szakszervezetekből indult ki. Ott osztották ki a szerepeket és a fegyvereket.

Ennek következtében az előállítottak közül még a mai nap folyamán többeket le fognak tartóztatni és bizonyosra veszik, hogy a belügyminiszter a kompromittált szakszervezeteket feloszlatja.

Boda Dezső főkapitány ma délelőtt tíz óra körül ment el a belügyminiszterhez, hogy a vizsgálat eddigi eredményéről és a tegnapi tüntetésről jelentést tegyen.

Tüntetés Nagyváradon.

A pesti tüntetéseknek nálunk is volt visszhangja tegnap este 7 óra után ugyanis a Bémer-téren vagy 150 főnyi munkás csoport gyűlt egybe s a szokott abcugolással és énekléssel a főispán lakása elé vonult, hol a tömegből ismeretlen egyének békákat kezdtek a házablakára dobni. Erre aztán a rendőrség, ki eddig szótlanként nézte a dolgot, beavatkozott és a lovasrendőrök szétszórták a tüntetőket, kik kis idő múlva ismét a Bémer-téren akartak egyesülni,

mit azonban a rendőrség ereje megakadályozott, szétszórva a tömeget.

Csupán egy letartóztatás történt.

Közveszélyes betegszállítás.

A polgármester panasza.

Nagyvárad város egészségügyi állapotára most, hogy az oroszországi kolera megfenyegette az országot olyan gondot fordítanak, hogy talán az egész országban sem találni párját. A város közönsége érdekében kifejtett eme nagy és elismerésre méltó munkát azonban éppen a biharmegyei lakosok veszélyeztetik legjobban. Ugyanis a járványos betegeket Nagyváradra hordják, ami az egész várost veszélyezteti.

Hetenként többször lehet látni, hogy a városba vezető országutakon szekérrel párnák között nagy betegembereket hoznak a városba. A vámnál nincs egészségügyi felügyelő és a vámszedő keresztül bocsátja ezeket a veszedelmes kocsikat. Ezek a kocsik pedig nagyon gyakran nem operálandó betegek vannak, akiknek a közkórház menhelyet tudna nyújtani, hanem gyakran járványos betegeket is szállítanak rajta.

Rendszerint a közkórházba viszik a betegeket, ahol azonban nem fogadják el őket, hanem a járványkórházba utalják. A beteggel már most az egész városon keresztülmennek s a közbeeső helyeket természetesen inticiálják. Ez annál könnyebben megy, mert utközben igen sok embertől érdeklődnek a járványkórház után, vagy igen sok ember érdeklődik a beteg után.

Igy természetesen nem lehet a járványok ellen védekezni. Ezt a veszedelmet azonban csak most ismerték fel az illetékes körön és meg is tették intézkedéseiket.

Rimler Károly polgármester legközelebb az alispánhoz fog panaszbeadványt intézni az elmondottak miatt. A polgármester arra fogja kérni az alispánt, hogy utasítsa a főszolgabírák útján a járási, kör és községi orvosokat, valamint a községi elöljárókat miszerint a járványos betegeket ne szállítsák be Nagyváradra.

A polgármester ezt annál is inkább kéri, mert a belügyminiszter egyik rendeletében igen szigorú megtorlást rendel el az ilyen betegszállításoknál. Egyszersmint arra is kéri az alispánt a polgármester, hogy mivel a beteg szállítók arról panaszkodnak, hogy a községben nincs járványos betegek részére elkülönítő osztály, hasson oda, miszerint ez a mulasztás minél előbb orvosoltassék.

Előfizetési felhívás.

Küzdelmeknek, válságoknak megyünk eléje s mikor a keresztény Magyarországnak annyi ellensége támadja meg ezt az országot, bizony elszorulhat minden becsületes szív a kérdésre: mit hoz a jövő?

Pedig nem szabad haboznunk, kételkednünk a válaszádnál. A jövőben nem rejtekezhet más, nem szabad másnak rejtekeznie, mint a megerősödött keresztény Magyarországnak.

Várnunk, akarnunk és előkészítenünk kell a jövőnek ezt az alakulását. Várnunk bizó reménységgel, akarnunk férfias erővel és előkészítenünk a szilárd alapok felépítésével.

A keresztény Magyarországnak alapja: a keresztény közvélemény,

Ennek a keresztény közvéleménynek szolgálatában áll lapunk. Ezt terjesztjük, ezt erősítjük abban a rendületlen meggyőződésben, hogy minden egyes napi munkánkkal ehhez a célhoz jutunk közelebb.

Nehéz munkánkhöz munkatársul hívjuk a közönséget. Kérjük az előfizetések megújítását, kérjük lapunknak minél hathatósabb terjesztését — a keresztény Magyarország propagandája, mindnyájunk hazatias érdeke számára kérjük e támogatást.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 "

Helyben házhoz hordva:

Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 24 kor.
Negyed évre 6 "

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Miskolczy Ferenc dr. alispán tegnap Budapestre utazott.

* **Villamos baleset.** Tegnap este könnyen végzetesé válható baleset érte dr. Schiff Ernő orvos feleségét. Az urinő ugyanis a Nagy-Teleky-utcai villamoson igyekezett egyik ismerősehez. A villamosról a Damjanics-utcai megálló helynél kellett volna leszállnia, azonban itt elfelejtette ezt teljesíteni és a kocsit megindult. A már elég gyorsan haladó kocsiból a doktorné kiakart ugrani. A kocsivezető figyelmeztette az urinőt, hogy cselekedete végzetes is lehet. Schiffné azonban nem hallgatott a figyelmeztetésre és kiugrott a kocsiból. Az ugrás rosszul sikerült s a doktorné a földre zuhant. Esés közben pénztárcája kinyílt s abból több aranypénz és aranygyűrű esett ki. A balesetnél egyszerre nagy népcsofódület támadt s mindenki segített az elesett urinő felállításában. A kihullott pénz és ékszerből semmi sem került meg. Szerencse, hogy a doktorné csak kisebb sérüléseket szenvedett.

* **Betörés a Teleky-utcán.** Teleky-utca 31. sz. a. tegnap éjszaka az ablakon keresztül behatolt az udvari lakásba eddig ismeretlen tolvaj, ki Ruksz Zsigmond asztalos mestertől 7 kor. 50 fillért, a szomszéd lakásban levő Gelber Sándor magánhivatalnoktól 9 kor. néhány fillért tartalmazó pénzes erszényt Stern Hermann kereskedőtől 14—16 korona aprópénzt tartalmazó tárcát és egy kettős fedelű arany órát, amelynek karikája rézből való, az óra keretlapja cím, percmutatója nincs és egy arany láncot 176 korona értékben elloptott.

* **Elütötte a villamos.** Tegnap délután ugylátszik nagyon elütői kedvében volt a nagyteleki-utcai villamos kocsit. Egy nap alatt ugyanis két baleset is történt ezen a vonalon. Papp János külvárosi munkás ember a huszárlaktanya közelében levő vízvezetéki kúthoz ment vizet inni. A kútnak közvetlen közelében halad el a villamos. Papp a víz ivás után, lehetséges, hogy az erős lehajlás következtében előállott pillanatnyi vértolulás miatt, nem szerzett tudomást a körülötte történetekről és a közvetlen feléje jövő villamos kocsit elé lépett. A kocsit vezető több-

szőr csengetett és fékezett azonban már nem tudta megállítani a kocsit s így Papp Jánost elütötte. A villamos kocsit az elütött embernek fületővét zúzta be és okozott súlyos sérülést. A balesetnél nagy néptömeg gyűlt össze, akik közül az embert ismerősei hazaszállították lakására.

* **Megégett gyermek.** Tegnap reggel 8 óra tájban Magyar-utca 36 sz. a. házában Kemény József 2 éves gyermek, amíg anyja Kemény Zsigmondné néhány percre az udvarra ment vizért, a takaréktűzhelyhez ment, annak ajtaját kinyitotta, s az onnan kirepült szikráktól ruhája tüzet fogott. Mire az udvarbeli lakók és anyja észre vették a bajt, a gyermek már oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy kórházba szállítása után kiszervezett.

* **Megmarta a kutya.** Bérlől jelenti tudósítónk, hogy a tegnapi nap folyamán egy kutya megmarta Klein Izidort. Mivel pedig ott ez időszerezt ebzárlat van nagyon félnek, hogy veszett volt a kutya, miért is Kleint Budapestre a Pasteur-intézetbe szállították.

* **Halálozás.** Mint őszinte részvétellel értesülünk H nsián János építész tegnap reggel fél hat órakor hirtelen elhunyt életének 65 ik évében. Az elhunyt építész volt az, aki Nagyváradon a legelső palotákat, mint a Léway és Bartschpalotákat építette. A hirtelen halálozás nagy részvételt keltett városzerte, mert mindenütt ismerték őt. A temetés ma délután 4 órakor lesz a Sztaroveszky-utcai 21. sz. gyászosi háztól. Az elhunytat családja és kiterjedt rokonsága gyászolja.

* **Dolgoznak a betörők.** Rosenthal Márton szabósegéd Kolozsvári-utca 39 sz. a. lakos panasolta tegnap a rendőrségen, hogy az éjjel ismeretlen tettes az utcaajtó felfeszítése után az udvarra behatolt s ott az egyik szoba ablakát felfeszítette és a szobába bemászva, az egyik széken levő nadrág zsebéből 34 koronát kilopott. Ugyancsak elvitte az ablakban hagyott két kopasztott bizott libát. A rendőrség megindította az eljárást.

* **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

15.000 koronát nyert: 48154.
5000 koronát nyertek: 558 322a.
2000 koronát nyertek: 324 1210 3885 23905
24483 30696 31764 35251 36180 36849 47425
50239 59779 54273 64515 70835 72213 78842
81678 81801 88464 89676 95134 96437 98038
99311 110084 112829 111999 120538.
1000 koronát nyertek: 105 1558 4405 4618
6179 11227 11505 12252 18558 20287 21162
26612 27994 32703 34605 35254 40889 41668
43432 44622 45623 46373 47447 48064 48420
55342 55970 57734 58497 61954 65752 68930
73908 77680 82176 84756 91393 94995 98846
99748 101429 101848 104022 108101 119619
120172 121705 122841.
500 koronát nyertek: 488 1510 2441 4390
5526 8861 10167 11679 12986 21129 26066
31786 34528 35182 37807 38250 40576 40695
42666 43610 48586 48715 54480 56114 56473
58678.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Borsalino őszi kalap újdonságai Reichard áruházába megérkeztek.**

* **Magyar daltársulat a korona kávéházban.** A nagy zsidóünnepnap megszüntével azaz hétfőn és minden este egy jól szervezett férfi- és nőtagokból álló daltársulat tartja előadásait. Naponta változatos műsor. Egész éjjel nyitva. Kezdete este 9 és fél órakor. Belépti díj nincs. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel Klein Lajos, kávé.

x **KATONAZENE A Pannónia-éttermekben vasárnap délelőtt megtartandó délelőtti hangverseny műsorát alább közölve, felhívjuk szíves olvasóink figyelmét különösen annak 5, 7. és 8 számára. Műsor: 1. Nevorál: »Elluska« polka mazurka. 2. Ertl: »Nagyvárosi gyermekek« keringő. 3. Mozart: Nyitány a »Figaró esküvője« c. operából. 4. Kranzl: »Ez kell a magyarnak« egyveleg. 5. Ziehrer: Pont fél 12 órakor. Egy póttartalékos álma» nagy egyveleg. 6. Géczy: »Budapesti rózsák« keringő. 7. Egyveleg a »Három feleség« c. operettből. 8. »Magyar dalok.« 9. Müllöcker: Koldusdiák tipegő. 10. Röhlig: »Mindig vígan« gyorspolka.**

Legújabb őszi kalapok és férfi divat újdonságok megérkeztek ROTH M. UTODÁNA.

* **Női-ruha kiállítás** van állandóan *Weber Testvérek* üzletben a Bémer-téren. A legújabb párisi modellek az őszi időnyre már megérkeztek és az üzletben véteikényszer nélkül megtekinthetők. A cég mai hirdetésére felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

A nazarénus katona.

Már több ízben foglalkoztunk Ambódi, Ferenc nazarénus hadköteles viselt dolgaival melyet ugyan nem a harc téren szerzett érdemeiről számoltak be, mégis az ő fanatikus elve szerint a valódi hőstettek sorába tartoznak. Ambódi Ferenc nazarénus katonaköteles ezéltt háromévvél állott elő a katonai sor alá. Alkalmának találta a sorozó bizottság és be is vette három évre. Felöltöztették a deli termetű legényt és csinos katona is lett volna belőle, ha az az egészséges test nem lett volna telítve fanatizmussal.

Ambódi Ferenc belenyugodott, a felöltöztetésbe, hanem mikor kezébe adták a Manlichert akkor már kezdte magát rosszul érezni és kijelentette, hogy biz ő nem hajlandó embertársai ellen fegyvert viselni, pedig még akkor az annexiónak híre sem volt.

A katonai parancsnokság azt gondolta, hogy a derék legénynek még nem nőtt be kellőleg a feje lágya, azért haza küldte, hogy egy kicsit józanodjék.

Ez évi márciusban ismét behívták a legényt katonának. Ambódi most is felöltözött, azonban konzekvens maradt magához és a fegyvert nem fogadta el. A hadbírótság emiatt elítélte a legényt két havi fogházra. Ez a büntetés sem használt. Mikor a legény kitöltötte a büntetését, megint kísérletet tettek a fegyver elfogadtatásával, azonban megint csak eredménytelenül.

A hadbírótság a makacs legényt elítélte két és fél évi várfogságra, melyet Aradon kellett volna kiöltötenie. Az aradi szigorú katonai börtönben május óta sanylődik a legény. Az utóbbi hetekben úgy látszott, hogy kezdett feljönni a szerencsés napja. Ugyanis az odabaza hagyott menyasszonya közbenjárása útján kegyelmet kapott a legény.

A börtön orvosa bizonyítványt adott ki, hogy a börtön levegője tönkre teszi a legényt, mire a még hátra lévő büntetését elengedték neki. A szabadlábra helyezési parancsot tegnapelőtt olvasták fel a katona előtt. Ambódi azonban, ahelyett örömmel menekült volna a börtönből és sietett volna menyasszonyához, konokul visszautasította a kegyelmet és kijelentette, hogy örömmel türi a büntetését.

A makacs katonától most már visszavonták a kegyelmet és két és fél év múlva elülről kezdődik az amit már fent elmondottuk.

TÁVIRATOK.

Oroszország mozgósít.

Szentpétervár, október 9. A fekete-tengeri flotta mozgósítási parancsot kapott. Egyelőre csak készenlétben lesz a flotta.

A szerbek lázitanak.

Szerajevó, okt. 9. Trebinje környékén a szerbek azzal izgatják a népet és készítetik tiltakozásra, hogy a kormány megakarja fosztani a mohamedán lakosságot vallásától. Trebinje környékén zavargások is voltak.

Románia nem fog tüntetni.

Bukapest, okt. 9. Bukarestből ma megcáfolják azt a hírt, hogy Románia egyetlen háboru alkalmával katonai tüntetést rendezne.

Tüntető szerbek.

Belgrád, okt. 9. Ma a szerbek a belgrádi Nemzeti színház előtti téren tüntetést rendeztek, amikor a háborút elterítették és

— Vesszen Ausztria Magyarország! kiáltották. György trónörökös a népet nyugalomra inti.

Veszedelemes sósforrás

Mármarosziget, okt. 9. Aknaszlatinán egy elhagyott bányában meleg sósforrás bugygyant fel. A víz a föld felső rétegeit alámossa s a földfelület óriási zuhogással omlik be. A vidéken nagy a rémület, mert a beomló földterület mindig nagyobb és nagyobb lesz.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Mókus.
Vasárnap délután: Biboros. Este: Görög-rabszolga.

* **A Görög rabszolga kettős szereposztásban.** Vasárnap este új betanulással fényes új kiállításban mutatják be a Szigligeti színházban Sydney Jones legbájosabb operettjét a Görög rabszolgát. Ez a látványos gazdag muzsikájú darab a szezon egyik kassza darabja lesz. Fokozza az érdeklődést az is, hogy a bájos operett most kettős szerep osztásban kerül színre. Vasárnap este Aspásiát Károlyi Leona, Iríst Diósi Nusi, Antoniát Lányi Edit játssza. Hétfőn este Aspásiát Diósi Nusi, Iríst Lányi Edit és Antoniát Károlyi Leona. A három énekesnőn kívül a darab főszerepeit Tóthné, Kassay, Asszonyi, Hajnal és Beregi játsszák.

A színház újdonságai. Erdélyi Miklós a téli szezon műsorára most szerezte meg az új darabokat. Egész sereg új operettet vásárolt, amelyek Nagyváradon kerülnek először színre. Az eredeti premierekre nagy áldozatok árán fényes új kiállítású díszletek készülnek. Az idei szezon a legérdekesebb művészi szenzációkat igéri gyors egymásutánban. Egymásután következnek a következő új operettek bemutatói: A hadnagy ur Reinhard operettje, Szerencse malac. Eysslernek a Vándorlegény szerzőjének Bécsben óriási sikert ért új operettje, A jókedvű paraszt Fall Leó operettje, Lótojanovics Csók király című operettje. Heinrich Bertétől a Szép gárdista, Major és Székely új operettje

Zách Klári. Közben bemutatóra kerül Liebsutz új bohózata a Jó parthie, Géczi István új népszínműve a Tévelygők, Révész Ferenc Érd-kházasság című színmű színműve és az Eladott menyasszony című opera.

Igazságszolgáltatás.

Rablás.

— Esküdszéki tárgyalás. —

A nagyváradi kir. törvényszék mint esküdszéki bíróság október havi ülészaka a mai nappal befejeződött.

Erre az utolsó napra volt kitűzve a rablás büntetvével vádolt Gavre Miron elleni bűnügy.

Gavre Miron a múlt év elején együtt pálinkázott unokabátyjával Zsugán Vaszálival. Miután alaposan eláztak Zsugán Vaszali elhagyta a korcsmát és vádlott követte. Utközben összevesztek és dulakodás közben a vádlott állítólag erőszakkal elvette Zsugán 24 koronát tartalmazó pénzeszsacsckóját.

Az az ügy megjárta már valamennyi fórumot.

Az eset megtörténte után ugyanis a vádlottat letartóztatták és a kir. ügyészség vádiratot is nyújtott be ellene, ki a váditanácsnál beadta kifogásait a vádirat ellen. A megejtett előnyomozat során a panaszos — ki különben szegény ember — nem tudta beigazolni, hogy honnan vette az állítólag tőle elrabolt pénzt, de a vádlottnál sem találtak semmiféle pénzt sem — bár a helyszínen azonnal letartóztatták a váditanács bizonyítékok hiányában megszüntette az eljárást és a vádlottat szabadlábra helyezni rendelte. Most a közzéadott felebbezett, a minnek eredményeként a kir. tábla újból vád alá helyezte Gavre Miron és a kir. törvényszék 8 havi börtönrre ítélte a vádlottat.

Ezzel azonban még nincsen befejezve a bűnügy.

A vádlott és védője a bűnösség megállapítása miatt felebbeztek és ezen a címen visszakérült az ügy a táblára.

A kir. ítélő tábla az ügy felülbírálásánál megállapította, hogy nem a kir. törvényszék, hanem az esküdszék van hivatva ebben az ügyben ítélet hozni, azért hatályon kívül helyezte az ítéletet és leküldte az iratokat az esküdszéknek, mely ma dr. Ardelean Jusztin védőbeszéde után 2 évi fegyházra ítélte a vádlottat, ki a 92. §. nem alkalmazása miatt semmisségi panaszt jelentett be.

A Kardos-bank tárgyalása.

A Kardos-féle családi bankok ügyében tegnap délelőtt féltizkor folytatták a tegnapi este abbahagyott tárgyalást. Tegnap a harmadrendű vádlott, Kardos Zoltán került sorra.

— Nem érzem bűnösnek magamat — védekezett a vádlott. — Nem követtem el semmiféle büntetendő cselekményt. Az egyes vádpontokra kijelenti, hogy ő, mint a szövetkezet könyvelője, nem tud bűnös üzelmekről.

Kardos Lipót lép be ezután. Szemüveges öreg ur és nagyot hall.

— Nem érzi bűnösnek magát?

— Nem.

— Mi volt az ön tisztsége?

— Igazgatósági elnök voltam a szövetkezetben és a takarékpénztárnak és a Leszámitoló Banknál.

— Mennyi fizetése volt?

— A takaréknál 3600 forint volt, a Leszámitolónál 3600 korona. Kocsi-pénzt szavaztak

meg, de ezt nem vett m fel. Összes jövedelmem orvosi praxisommal 5—6000 forintot tett ki.

— Önök Vécseyeket megtevesztették és csalárd módon vették rá őket a bankalapításra.

— Gyűlés volt e tárgyban, de én Vécseyekkel akkor nem is beszéltem. Ők Árpáddal diskuráltak.

— Ön mennyit jegyzett?

— A fiam jegyzett helyettem, de az én nevemre.

— Tudja mi volt a megállapodás?

— Hallottam, hogy felét mi, felét Vécseyék jegyzik az alaptőkének. Én azonban csak strohmann voltam, sohse láttam egy részvényt sem. Én akkor Abbáziában betegen fekvőttem.

— A második vád a Leszámitoló Bank alapításánál is megtevesztették az alapító-társakat.

— Semmit se tudok erről.

— Volt önnek készpénz vagyona, mikor Pestre jött?

— Volt, 7—8000 forint.

— Hol tartotta ezt, melyik banknál?

— Magamnál volt a pénz.

— Hát a feleségének volt betéje?

— Igen, 42.000 korona.

— Ezt kivették mind később?

— Csak 10.000 koronát vettünk ki.

Ezután Kardos D-zső kihallgatására került a sor, ki szintén tagadásban van.

NYILTTÉR.

10,000 darab kitűnő minőségű

≡ téglá eladó. ≡

:: Cím a kiadóhivatalban. ::

REGÉNYCSARNOK.

A P É N Z.

Irtá: C. V.

(Folytatás.)

32.

— Szereti-e ez az ember az italt?

— Ha szeretné is, annyit nem óhajthatna torka, amennyi saját pincéjében készletben ne volna.

— Nem érti kérdésem logikai rendjét, — jegyzé meg az idegen szemrehányóan, — tartsa magát szigorúan a kérdéshez: Szereti-e ez az ember a bort?

— Csak módjával.

— Szereti-e a fényüzést?

— A legegyszerűbb életmódot folytat.

— Van-e az embernek leánya?

— Nincs.

— Fia, kit a katonáskodás alól meg akarna menteni?

— Az sincs.

— Van-e felesége!

— Az van.

— Szereti-e a férj feleségét?

— Bálványozza.

— Hát a nő férjét?

— Nem szereti.

— Honnan tudja ezt?! — vágott közbe mohón a kérdező.

— Mert tudom, hogy titokban mást szeret.

Az egyik idegen, ki figyelve és mozdulatlanul ült volt eddig, most székéről fölkel s

társa fölé hajolva, jelentékeny hangsúlyozással mondá:

— A férj, habár csak módjával is, de szereti az italt s a nő nem szereti férjét s titokban mást szeret.

A főszereplő fejével intett, egy percig gondolkozott s aztán faggató vallatásait így folytató:

— Hogy hívják a szóban forgó két egyént, az egyiket, ki a bort csak módjával szereti s a másikat, kiről nő léteire föltételezi, hogy kedvesét mód nélkül szereti?

— A férjét Varga Jánosnak s a nőt Borcsának hívják. A másik egyén pedig Csornai Máttyás, jelenleg még helységbírája, de kevés kilátás van az újramegválasztásra.

— S mennyivel lehetne megválasztását eszközölni?

— Egy kerek ezer forinttal.

— S ha Varga János mellette szavazna?

— Fél annyival.

Az idegen egy percig gyndolkozott, mint ha szövevényes terve szárait akarná összpontosítani, aztán tárcájába nyulva, mondá Icignek:

— Itt van előlegesen ötszáz forint, földadata lesz: hogy Varga János megtudja felesége hűtlenségét s ezt Csornai Máttyás földözze fel neki bizalmasan; továbbá földadata lesz oda vinni a dolgot, hogy a befolyásos földműves baráti viszonyba lépjen a bíróval s hogy Varga ne csak módjával szeresse meg az italt, miután felesége hűtlensége felől értesült. — Mind ez önkényt fog következni. S most vettessen nekünk két ágyat, puha dunyhákkal s a kortes urat amott kint tartsa jól étellel, itallal.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, okt. 9.

Oszták hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Oszták m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonatőzsde határidői

— Délután 4 órakor. —

Budapest, okt. 9.

Buza május	50 kilogrammonként	11.50
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.81

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. okt. 9.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyerevény sorsjegy kölesön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	145.—
Oszták járadék papírban	—	—	97.25
Oszták járadék ezüstben	—	—	99.—
Oszták járadék aranyban	—	—	116.50
Oszták korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Oszták magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Oszták hitelbank-részvény	—	—	631.50

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

**Legjobbak
a
Moskovits
czipők.
Kossuth-utca 5.**

Vendéglő áthelyezés!!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a Kurlender házban **14 évig fennálló kóser** vendéglőmet Zöldfa-utca 10 sz. (Dr. Várnai-ház ifj. Weisz Bernát mellé) : : : :

➔ **HELYEZTEM ÁT.** ➔

A n. é. közönség b. pártfogását kérve

tisztelettel

GRÓSZ A.
vendéglős.

befizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket postán, (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9—12-ig d. u. 3—5-ig teljesíthetők.

A nagyváradai hitelbank takarék és segély szövetkezet igazgatósága.

Globusz

Felfeszítve
Kívonni!

minden más tisztasággal felhívni!

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon

Belépési felhívás.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlet helyiségében **1 koronás** szövetkezetet alakít.

„Közgazdasági Koronás Takarék és Hitel szövetkezet» címmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-u. 10) üzlethelyiségében és a körözött aláírási ivenek eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszedését minden helybeli szövetkezeti-taglakására küldött óvadékkal bíró pénzbeszedő, szolgálja eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseket a postatakarék pénztári útján portó mentesen teljesíthetik,

Közgazdasági Bank R.-T.

Belépési felhívás.

A nagyváradai hitelbank takarék és segély szövetkezet **7-ik évtársulatába.**

A nagyváradai hitelbank takarék és segély szövetkezet 1908 január 1-én

új 7-ik évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb belétek által a tőke takarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki ki magát három éven keresztül hetenkint legalább 20 fillér befizetésre kötelezi.

Minden tagnak joga van befizetésének 4—5 részét minden kezes nélkül kölcsön képen felvenni, mely kölcsönrel a legmértányosabb kamat lesz felszámítva.

Beiratás díj címén minden üzletrész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktáramban nagy választékban vannak 252.

ZONGORÁK
és
PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre ugy-szintén

havi bérletre igen olcsó árban

számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özr. Mustó Jánosné.

Kész gyászruhák
:: raktáron. ::

Női kosztümök és
:: blousok. ::

Wéber Testvérek

■ kész női és gyermek ruha áruháza Nagyváradon. ■
Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán.

Nagyvárad és Bihar megye legnagyobb kész női és gyermekruha áruháza **Wéber Testvérek.**

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész női pongyolák, aljak és fehérneműek olcsó bevásárlási forrás.

Wéber Testvérek
Bémer-tér.

Megrendelések 2 nap alatt készülnek.

Mérték utáni megrendelések elfogadtnak.

35678—III. szám.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak Kishegyes-Bácsfeketehegy állomásán lévő buffet bérletére 1908. évi december hó 1-től számítandó három évi időtartamra, azaz 1911. évi november hó 30-ig leendő bérbeadása iránt ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk.

Az 1 korona bélyeggel és ajánlat a magy. kir. államvasutak Kishegyes - Bácsfeketehegy állomásán lévő buffet bérbevételére a 35678. számhoz felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönbén a kellő okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, iparendély, honossági igazolvány stb.) felszerelt ajánlatok 1908. október hó 15 én déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség titkári hivatalához (Budapest, VIII., Kerepesi-ut 3. szám) posta útján térti bevény mellett nyújtandók be.

Bánatpénz fejében pedig 100 azaz száz korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban nevezett üzletvezetőség

gyűjtő pénztáránál 1908. október 14 én déli 12 órájáig leteendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régebb árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számíttatni.

A buffet bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (Budapest, VIII., Kerepesi-ut 3. szám, II. em., 80. ajtó), vagy a szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A magy. kir. államvasutak fenntartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül a felajánlott bérre szabadon választhassanak.

Tájékoztatásul még megjegyezzük, hogy a vendéglős az állomáson lakást nem fog kapni s hogy úgy a buffetasztal felállításáról, mint a vendéglői iparhoz szükséges hatósági engedély megszerzéséről neki magának, saját költségén kell gondoskodnia. **Az üzletvezetőség.**

Gőzmosóda vegytisztítógyár

— Nagyvárad, Gilányi-utca. —

Mos, vasal s vegyileg tisztít

Mindennemű fehérneműek mosását a legnagyobb pontossággal eszközöljük. — A vegyi tisztítóknban női és férfi-ruhák, blousok, függönyök, szőnyegek a legszakszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- és hazaszállítását saját

kocsijainkkal eszközöljük.

Vidéki és városi telefon szám 308.

K É S Z I T :

Mindennemű vasszerkezeteket, vashidakat, vasszerkezettü víztornyokat, víztartályokat, — csigalépcsőzetet, tüvegteleket, vasablakokat, modern vasrácszatokat, különleges takaréktűzhelyeket.

Géperőre berendezett vasszerkezet, épület, műlakatos, sajtoló és csavargyártó telep

HRAZDIL EMIL Nagyvárad, Rózsa-u. Saját-ház.

Mindennemű lakatos árukban nagy raktár. Vidéki szállításokra berendezkedve. — Tanulók felvételnek.

K É S Z I T :

M. kir. szab. ablak szellőztetőt, szab. önműködő ajtócsukót. Padlásvilágító és szellőztetőket. Fa és acélredőnyöket napellenzőket, vas és réz portálékat, mindennemű lakatos áruk gyártója.

Megérkeztek az összes őszi és téli újdonságok

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházába,

minden cikkben, őszi és téli modell-felöltők, angol és skót kosztüm-szövetek, blouse-selymek, szörme-collior blouseok és szoknyák igen nagy választékban és rendkívül jutányos árban árusíttatnak.

== A lelegegánsabb és legjobb kivitelű ==

angol kosztümök, francia ruhák, őszi és téli

peluche és szörme felöltők, ez évben ismét megnagyobbított saját mütermeimben szintén rendkívül jutányos árban vállaltatnak el. Müvezető főszabász: BÖHM. J. ur, az ÁRVAY JÁNOS és TSA budapesti cs. és kir. udvari szállító cég volt főszabásza.

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-tér.